

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ТА ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ЕФЕКТИВНІ
ПРАКТИКИ**

Доповідач
Олена
Кірдан

ЧОМУ РОЗГЛЯДАЄМО ПИТАННЯ НА ЗАСІДАННІ ГАРАНТІВ?

- На самостійну роботу здобувачів всіх рівнів освіти заплановано $1/3-2/3$ обсягу конкретної навчальної дисципліни.
- Організація навчання упродовж останніх років (з 2019 й до нині) переважно у дистанційному форматі.
- Підкритерії **2,8, 4.2, 4.3, 4.4, 5.1, 5,3.**

ПІДКРИТЕРІЙ 2.8.

- **Щоб виконати підкритерій 2.8, ЗВО має продемонструвати, що він вживає заходи для того, щоб реалістично оцінити, яким є обсяг самостійної роботи, в середньому потрібний здобувачеві для належного опанування цієї дисципліни. Наслідком некоректного співвіднесення може бути не лише присвоєння недостатньої кількості кредитів з дисципліни, але і завищений обсяг завдань для самостійної роботи, не потрібний для досягнення очікуваних результатів навчання.**

ПІДКРИТЕРІЙ 2.8.

- Результатом відсутності у ЗВО таких заходів можуть стати необґрунтоване присвоєння дисциплінам **недостатньої кількості кредитів або надмірне навантаження здобувачів вищої освіти, або недостатня кількість аудиторного навантаження для формування результатів навчання.** Під час експертизи інформативними заходами є інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та співвіднесення його результатів з фактично визначеною в навчальних та робочих НП кількістю аудиторних годин і годин самостійної роботи, видами та різноманіттям завдань.

ПІДКРИТЕРІЙ 2.8.

ВІД ЗВО ОЧІКУЮТЬСЯ ВІДПОВІДІ НА ТАКІ ПИТАННЯ:

- Яким чином ЗВО визначає реальний обсяг навантаження здобувачів вищої освіти?
- Які заходи вживає ЗВО для розуміння, чи перевантажені студенти?
- Яким чином ЗВО визначає, чи вистачає здобувачам часу на самотійну роботу?
- Які основні проблеми були виявлені під час таких досліджень?
- Яких заходів ЗВО вживає, аби їх усунути?
- Які види контактних (аудиторних) годин переважають і чому?

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про самотійну роботу здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (2017).
- 2.4. Кожен викладач добирає такі форми організації самотійної роботи, в т. ч. дистанційні, які найбільше відповідають специфіці дисципліни.
- 2.5. Питання щодо організації та контролю за самотійною роботою здобувачів вищої освіти систематично розглядати на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів, інституту та навчально-методичній раді університету.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (2017).
- 3.2. Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти (денної та заочної форм навчання) визначається освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою, робочою програмою дисципліни, комплексом навчально-методичних матеріалів, завданнями та вказівками викладача, які не виходять за межі навчальної програми.
- 3.3. Види самостійної роботи здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни визначаються навчальною програмою дисципліни.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (2017).
- 3.4. Обсяг матеріалу для самостійної роботи із зазначенням навчальних і наукових видань, питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади оформлення, термін виконання викладач зазначає у методичних рекомендаціях.
- 3.5. Завдання, які пропонуються учасникам освітнього процесу для самостійної роботи, повинні сприяти поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, закріпленню та узагальненню отриманих знань, формуванню фахових компетентностей, вмінню використовувати набуті знання на практиці.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (2017).
- 4.2. Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечується навчально-методичними матеріалами, передбаченими для вивчення конкретної навчальної дисципліни (підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, конспекти лекцій викладачів тощо).

ЩО НЕОБХІДНО ЗРОБИТИ?

- Ретельно проаналізувати зміст навчальної дисципліни.
- Передбачити у робочій програмі навчальної дисципліни спектр різновидових та різнорівневих завдань.
- На виконання завдань самотійної роботи вказати адекватну кількість годин.
- **Підготувати методичні рекомендації для самотійної роботи здобувачів вищої освіти.**

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ПІДКРИТЕРІЙ 5.1.

- Які саме форми контрольних заходів, їх зміст та збалансованість розподілу оцінок застосовані для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в межах навчальних дисциплін? Як вони дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?
- Чим досягається їхня прозорість і зрозумілість для здобувачів вищої освіти?

ПІДКРИТЕРІЙ 5.1.

- **Яким чином застосовуються різнорівневі види завдань, у тому числі самоконтроль?**
- **Чи практикується збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти? Яким чином він здійснюється?**
- **Як враховується отримана інформація для вдосконалення освітнього процесу?**

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини (2022).

Розділ 7. Організація освітнього процесу (с. 18-24).

- ❖ **Форми контролю (поточний, модульний, підсумковий і діагностичний);**
- ❖ **Організація поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання;**
- ❖ **Організація освітнього процесу за заочною формою навчання.**

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини (2022).

Розділ 7. Організація освітнього процесу (с. 18-24).

- ❖ **Форми контролю (поточний, модульний, підсумковий і діагностичний);**
- ❖ **Організація поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання;**
- ❖ **Організація освітнього процесу за заочною формою навчання.**

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (2021).

3.5.2. Форму проведення семестрового екзамену(усний, письмовий, комп'ютерне тестування) зазначають у робочій навчальній програмі.

3.5.7. При підсумковому семестровому контролі у формі екзамену підсумкову оцінку за опанування курсу визначають, як суму результатів поточного та підсумкового оцінювання (екзамену). На підсумкове оцінювання (екзамен) відводиться не більше **10 відсотків від загальної кількості балів.**

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини (2021).

3.4. Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях для поточного контролю, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни.

Результати заліків, як правило, оголошують здобувачам вищої освіти на останньому практичному, семінарському чи лабораторному занятті.

КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЯК СКЛАДНИК ДИДАКТИКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ:

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти як складова частина освітнього процесу у вищій школі, що передбачає

- ❖ **перевірку,**
- ❖ **оцінку (вимірювання знання, умінь, навичок, *компетентностей*),**
- ❖ **облік (фіксацію результатів оцінювання у вигляді балів).**

КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ:

ІНСТИТУТ
ВИЩОЇ ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ

Модуль № 3 (1 ЕКТС, 30 год)		Автор
Назва Методи оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти		Юрій Скиба
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Оцінювати освітні досягнення здобувачів вищої освіти, застосовуючи інструменти забезпечення якості вищої освіти – Розробляти вимірювані результати навчання як складову освітніх програм і навчальних дисциплін/ модулів / практики з урахуванням інструментів Європейського простору вищої освіти – Розробляти та запроваджувати засоби діагностики й оцінювання результатів навчання – Запроваджувати студентоцентризований підхід та інноваційні методи викладання і навчання у вищій освіті та розуміти їх вплив на освітню практику 	
Лекція-презентація (2 год.)	Методи оцінювання досягнення здобувачів вищої освіти	
Семінар (2 год.) – Використання інструментів оцінювання Європейського простору вищої освіти	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Визначити, які інструменти забезпечення якості вищої освіти застосовуються в оцінюванні освітніх досягнень здобувачів. – Проаналізувати методи викладання та оцінювання досягнень здобувачів і встановити їх переваги та недоліки. – Охарактеризувати переваги і недоліки застосування тестових технологій для оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти. – Зазначити, які труднощі виникли під час виконання завдання 	
Практичне (2 год.) Тема – Підготовка відгуку та рецензії на наукову працю	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Оцінити за визначеним планом і критеріями анотацію, реферат і відгук на наукову працю. – Підготувати за встановленими критеріями рецензію на наукову публікацію за темою індивідуального наукового дослідження. – Підготувати за встановленими критеріями відгук на наукову публікацію за темою індивідуального наукового дослідження 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Розроблення засобів діагностики та оцінювання результатів навчання	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Розробити критерії оцінювання наукової публікації для рецензії – Розробити критерії оцінювання наукової публікації для відгуку – Визначити засоби діагностики та здійснити відповідне самооцінювання підготовленої до захисту презентацію 	
Проміжний контроль (залік) (6 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Тест (2 год. / модуль) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (4 год.) 	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про вищу освіту» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 2. Закон України «Про освіту» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 3. Європейська кредитно трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. Ю.М. Рашкевича, Ж.В. Таланової. Львів: Вид-во Львівської 	

- **Нині у ЗВО України немає єдиного інструментарію, що дозволяє виміряти і оцінити результати навчання і рівень сформованості набутих компетенцій.**

ТАКСОНОМІЯ НАВЧАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ ТА РЕЗУЛЬТІВ Б.БЛУМА

Знання	запам'ятовування інформації: факти, поняття, терміни та теорії	відтворити раніше засвоєний матеріал напам'ять
Розуміння	сприймання інформації й передача в іншій формі (інші слова, інша мова, зображення і т. д.)	пояснити сенс інформації, «переклавши» її своїми словами і прикладами, перевести з мови слів у графічну, математичну мову, викласти коротко чи розширено, екстраполювати
Застосування	використання без зовнішньої підказки в новому контексті, у життєвій ситуації засвоєні знання, теорії	застосувати вивчене (правило, формулу, теорію) у нових умовах чи ситуаціях, застосувати поняття, правила та ін. у житті чи навчанні
Аналіз	розділення інформації, явища на окремі складники, порівняння, встановлення зв'язків, логіки, визначення структури	виокремлювати частини та встановлювати зв'язок між ними, структуру, логіку, схожість чи відмінність
Синтез	творче поєднання частин або елементів у нове ціле	скомбінувати елементи об'єкта по-новому для отримання нового продукту з іншими властивостями
Оцінка	формлювання кількісних або якісних оцінок, ціннісних суджень	оцінити значення, ефективність, вчинки людей, концепцію, аргумент, виходячи з певних критеріїв, підтримати або спросту

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських (практичних) і лабораторних заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

В одній площині з проміжним та кінцевим оцінюванням перебуває формувальне (формуюче) оцінювання та підсумкове (сумативне).

На відміну від підсумкового оцінювання, формувальне оцінювання, або оцінювання задля навчання, спрямоване на покращення не лише результативності навчання, але й самого навчального процесу та має на меті сприяти формуванню і розвитку компетентностей у процесі оцінювання студентами як власного навчального процесу, так і навчальної діяльності своїх колег членів навчальних груп і / або проєктних команд.

Сумативне оцінювання – оцінювання студента за результатами навчання протягом певного відрізка часу. Оцінка є підсумком навчальних досягнень студента і безпосередньо не використовується для покращення якості навчального процесу.

Формувальне оцінювання – оцінювання для підвищення ефективності та якості навчання. Його головне призначення – інформувати викладачів та студентів про рівень продуктивності освітнього процесу, який найчастіше здійснюється на початку та впродовж викладання навчальної дисципліни (Рашкевич, 2014).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

